

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1896. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Szabadipar.

(—) Nemrégiben dr. Major Ferenc néppárti képviselő egyik képviselőházi beszédében sikra szállt a kisipar mellett és a szabadipar ellen. Számokkal mutatta ki állításának valóságát, t. i. a kisipar elnyomatását és a szabadipar rombolását. Csak egy ipart, a kalaposipart hozta fel, de ez az egy is elég volt arra, hogy még az ellenfelet is meggyőzze arról, hogy a kalaposipar a főváros területén néhány évtized mulva volt és — nincs.

Érdeemes e dologgal bővebben foglalkozni, ezt követeli a kisipar tisztességes munkája, s ez érdekli városunkat is közelebbről, mert a szabadipar itt is lesújtott mindkét kezével.

A szabadipar töképezésével versenyez a kisiparos eszével és tisztességes munkájával. Olcsó portéka küzd a jó munka ellen; perczent a megélhetés ellen; konatárkodás a szakképzettség ellen, fitogtatás, kapzsiság a lerobotolt tanulási idő ellen.

S a szabadipar ma már gomba módra üti fel fejét, úgy, hogy egyes iparágak egészen le hanyatolóban vannak, mint a nap, de itt még van remény, hogy legalább másnap ismét feljön, de a kisipar hanyatlásánál még a remény is elvesz, hacsak nem jön segítség.

Hogy nem a levegőből beszélünk, ime csak városunkból néhány példa a kisipar hanyatlására nézve. A Tobak-kanális immár csak történelmi nevezetességü hely, mely ha beszélni tudna, elmondaná, hány ember dolgozott benne s hány millió bört dolgoztak ki annak csobogó hajjai. Nem is régen volt ez még. S ma már ott minden csendes, egy-kettő még küzd; a többiek a Duna mentére húzódtak el egy szebb jövő reményében, a hol most robotolnak a szabadiparnak, ennek nagyobb dicsőségére.

A vágóhid kanálisában a bőrmosónál nem füttyörésznek már a timárok és szücsök, pedig nem is oly régen még oly vigan mosták és faragták a bőroket. Egy-kettő még valahogy csak küzd, a mig, tud. S hol vannak a többiek? Valahol fenn Pest gyáraiban sóhajtoznak.

Hol vannak a csapók? Mintha Valicskekkel a csapók utolsója költözött volna a másvilágra. A Csapó-utca regél már csak róluk.

Hol vannak a takácsok? Beolvadtak a szövőgyárakba, csak most ébrednek fel a műszövík alakjában.

Kalapos majd minden utcában volt egy és most keresni kell városnegyedekben. Hires volt a tejérvári magyar szabó s ma már csak egynéhány tartja fenn üzletét de az is keservesen.

Most méri a csapást a kötelesekre a kötélgyár, a kefésekre a kefégyár.

A pékeknek is kijutott legujabban a szabadipar szelid nyomásából. Egy ember, ki a katonalovak élelmezését bírta már, elvállalta a katonák kenyérének sütését is, s hogy ezt megtehesse, sütődét nyitott, hol másoknak is sűt kenyeret.

S most, hogy a busás temetkezések versenyre hívták fel a vállalkozókat. ezek a perczentek leszámításában egész a pesti gyertyagyárakig mennek el, mintha a mi bábosainknál nem kaphatnának gyertyákat.

A szabadipar fokozatos nyomását szemlélhetjük tehát eléggé városunk területén is. Akkor lenne ez legjobban feltűnő, ha statisztikai adatokat adhatnánk a kételkedők kezébe, akik azokból láthatnák az örvendetes multat és a szomorú jelent.

Kétségkívül a szabadipar az oka a kisipar eme elnyomatásának.

A mikor a szabadiparról szóló törvényt meghozták, éppen nem gondoltak emá károkra, melyeket ama törvény a kisiparosok életében fog előidézni. A tőkésök örvendtek, mert jól tudták, hogy konatárkodhatnak a kisipar mezején nyakra-főre a kisiparos és a vevőközönség kárára. Amazt elnyomják, emennek szemét kiszurják csinos külsejű, de kevés értékű portékájukkal.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Oh, mint hittem . . .

Oh, mint hittem néked,
Mint hallgattam ajkad
Mindenik szavára,
S keserű csalódás
Lett e hittem áru!

Oh, mint szerettelek,
Mennyi rajongással
Csügge rajtad lettem,
S te oly hitetlenül
Árván hagytál engem!

Oh, mily boldog voltam
Ha szemed sugarát
Néha rám vetted,
S te e boldogságot
Oly semmivé tetted!

Oh, mint hittem néked,
Mily örömmel néztem
A jövő elébe!
S nem láttam a kigyót
Szemed éjjelében! . . .

Tövís.

Orvosi sikereim.

Elbeszéli egy francia hithirdető.

Mindig hallottam, hogy kiszámíthatatlan haszonnal jár, ha a hithirdető az orvosi tudományokhoz csak valamit is konyit. Legnagyobb sajnálatomra ki kell azonban jelentenem, hogy azon rövid idő alatt, melyben, mint leendő hithirdető kiképzetésemet nyertem, alig-alig volt időm rá, hogy ebből a fontos tudományszakból valami érdemlegeset elsajátíthattam volna. Mindön tehát elüljáróm Pangalalába, Zagnebar hegyei közé küldött, orvosi ismereteim tulságosan szerények voltak. Egyet azonban minden szerénységem mellett be merek vallani, hogy a keserű sónak gyógyhatásáról már többször volt alkalmam meggyőződni. Igaz, hogy gyakori alkalmazás azt is bebizonyította, hogy ha sokra is, de azért nem épen mindenre jó.

Elmondok egy ilyen esetet.

Berohan hozzám egyik nap szerencsen szakácsom, a mutatónujját magásra tartva lóbálja és ordít hozzá, mint egy oroszlan. Leforrázta a szerencsétlen, hogy a bőr is lejtött róla.

Ugyan mit csináltál már megint te szerencsétlen, — kérdém őt a legmélyebb részvét hangján.

— Nagyon mélyen találtam az ujjamat a

fazékba dugni — feleli. — Azt akartam megtudni, hogy elég forró-e már a huslevés.

Nem érintett ugyan valami tulságosan kellemesen a felfedezés, hogy a szakácsom épen az ő fekete ujjait használja hőmérőnek huslevésem melegségének kipróbálásánál, de mégsem mutattam ki érzelmeimet s igyekeztem fájdalmat egye óre részvétemmel enyhíteni. Aztán bementem házi gyógyszeráramba, jobban mondvá kihoztam a keserűsöt s egy jó adagot beledobtam a vízbe. De az én szerencsenem kereken kijelentette, hogy ő nem képes azt hinni, miszerint ez a gyatra orvosság az ő fájó ujjára balzsam lehetne. Én meg persze erősködtem, hogy a keserű só gyógyhatása minden képzeletet felülmul. Hasztalan volt . . . Alig fordítottam hátat, az én szakácsom fogta a keserűs-oladatot s belefördította a huslevésembe.

— No ha olyan nagyon jó, hát edd meg magad — szölt s olyan kárörvendő grimaszt vágott, hogy magam is elveszítettem bizalmamat a keserű só iránt.

El is határoztam, hogy orvosi ismereteimet a lehetőség szerint bővíteni fogom, hogy ezután nem csupán a keserűsóra szoritkozom, midőn egy váratlan eset csekély személyemet, különösen pedig orvosi ismereteimet egyszerre óriási tekintélyre emelte a feketék országában.

Egy reggel ugyanis magas vendégeim jöttek. Három előkelő néger toppant be hozzám,

Rendkívüli olcsó árakért szeresheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szövötteket és mosó kelméket, általánosan elismert jó hírnevű gyárosok készítette vásznak, schiffonok és fehérneműeket, szőnyeget, csipke és szövötfüggönyöket, stb. offélle czikkot. „Deléni gyönyörű mintákban 38 kr-ért méterenként“ kapható **Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utca 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében.

186. — 29.

A czéhrendszer korában meg volt szabva az iparosok száma, s eme korlátozott szám biztosította a kisiparos megélhetését és a közönség jóhiszeműségét. Ma korlátatlan az iparcok száma s megesőkent a vevők jóhiszeműsége.

Érzik a bajt az iparosok a maguk elnyomatásában, de érzi a közönség is a nem egyszer történt becsapásban, lépemenésben.

Szálljunk sikra dr. Majorral a kisipar mellett! Nem a néppárt, nem dr. Major dolga ez egyedül, édes mindnyájunk kötelessége.

Miképen lépünk fel a kisipar érdekében? Ha rajtunk állna, egyszerűen eltörölnénk a szabadipar törvényt. De így csak tanácsos szolgálhatunk. Hassanak oda az iparosok az iparkamaránál és az ipartestületnél, hogy ezek irjanak fel az országhához, hogy az a vésszes szabadipar törvény eltöröltessék vagy legalább módosíttassék.

De a közönségnek is van teendője a kisipar mellett. A közönség a munkáknál ne annyira a csábító külsőt keresse, mint inkább a belső jóságot és tartósságot. Ezt is ne gyári áron alul keresse, hanem a tisztességes munkának megfelelő áron. Szóval, pártoljuk a kisipart.

Ha a közönség pártolja a kisipart s ha az iparosok nem szünek meg tiltakozni a szabadipar ellen, azt hiszem ennek sorsa rövid idő alatt meg fog változni.

— **Népgyűlés.** A néppárt eszméi egyre hódítanak. Nap-nap után újabb néppárti gyűlésekről veszünk hírt; így legutóbb a következő meghívót kaptuk: Azt óhajtván, hogy a derék jázók földjén, is rengenek bőségesen a néppárt elveinek aranykalászi, Jász-Apátiban 1899. július 9-én, vasárnapon, d. u. 1/4 órákor a róm. kath. templom előtti piazzán, néppárti népgyűlést fogunk tartani, a következő tárgy-

kik messze földről jöttek, hogy tanácsomat egy igen fontos dologra néve kikérjék.

Miután kölcsönösen üdvözöltük egymás, előlépett a legöregebb közülök és kezdé:

— Eljöttünk, hogy lássunk téged és beszéljessünk veled.

— Nagyon örülök — feleltem udvariasan — hogy láthatlak benneteket. Merre van a talatok?

— Messze van az innen nagyon, egészen a nagy hegy alján.

— Hogy híják a fejedelmeteket? kérdém tovább.

Épen ő miatta jöttünk ide. Nagy beteg lett s az állapota nem akar változni. A mi orvoságunk nem kellene neki, hanem váltig azt hajtogatja hogy te meg tudod őt gyógyítani. Meg van merevedve, alig bírja tagjait mozditani, járni meg éppen nem tud már. En vagyok az első minisztere, ez meg itt az unokaöccse, egyszermind trónjának is örököse. Szeretnénk tudni, hogy mi lesz már az öreggel... Értesz bennünket? — Értelek, értelek, ha nem is egészen. De mindenkélt arra kérlek, hogy ne dugd ide az orrodát egészen az arcomhoz ha beszélés, nem győzöm magamat törölgetni. — A mi pedig a fejedelmet illeti, mindenkélt a baját kell tudnom, ha meg akarom őt gyógyítani.

— A baját mond meg te, hisz' épen azért jöttünk, — felelé a miniszter.

A jótanács aranyat ér, szokták mondani. Gondolkoztam egyideig, aztán szinte öntudatlanul mondtam:

— Ez a betegség olyanforma...

— A melyikbe az öreg még nem hal meg — esett a szavamba a trónörökös savanyu arczot vágva.

sorozattal: *Elnöki megnyitó.* Tartja: ifj. Zichy János gróf, orsz. képviselő. *A néppárti országyűlési működéséről.* Tartja: Molnár János p. főpap, orsz. képviselő. *A néppárti s a mezőgazdaság.* Tartja: Farkas József, orsz. képviselő. *A hitelszövetkezetekről.* Tartja: Dr. Ernszt Sándor e. jogtudor. *Elnöki zárzó.* Jász-Apátiban, 1899. július 3-án. *A rendezőség.*

A komáromi kard-affér.

A minap ismét egygyel szaporodott a katonai botránnyok krónikája. Komáromban történt ez eset, melynek szereplői báró Fiáth Pál fejérmegyei főispán Elemér nevű jogászfia és két tizenkilenczedik vadászszázalójbeli tiszt voltak s csak a fiatal báró erélyén és bátorságán mult, hogy az összetűzés tragikusan nem végződött. Az eset részletei szemtanuk előadása szerint a következők:

Báró Fiáth Pál főispán Elemér fiával együtt utazott a Fejérvárról este 10 órákor induló vonattal Bécsbe, egy rokonának menyegzőjére e hó 4-én, kedden. Éjjeli fél egykor ért be a vonat a komáromi állomásra. Mig a főispán a kocsiában aludt, a fiatal báró fölhasználván az időt, mig a kocsikat átkapcsolják, besietett a II. osztályú étterembe. Helyet foglalt egyik asztalnál és sört rendelt. Egy távolabb eső asztalnál két vadásztiszt időgált egy nő társaságában. Kivülök még néhány vendég volt a teremben. Alig ült le Fiáth báró, az egyik tiszt, Heidler Ferencz főhadnagy odaszólt a pinczérnek, de oly hangosan, hogy a báró is meghallotta:

— Mondja meg annak az urnak, hogy vegye le a kalapját.

A pinczér természetesen nem merte a parancsot teljesíteni, mire a főhadnagy több sértő megjegyzést tett a báróra, ki egy darabig nyugodtan hallgatta a sértő

Megvallom, egy kissé feltűnt nekem ez a megjegyzés, de hát ha az ember minden szót latba vetne, akár sohase lenne vele készen.

— Ez a betegség olyan — folytatám tudományos arczot vágva — melyben a beteg magát czudarul érzi.

— Igen. igen. czudarul — hangzott az egyhangu válasz.

— Nem tud menni, nem tud mozdulni, nem ugy van?...

— Hisz azt már mondtam — dörmögte a miniszter.

Boszantott az ügy s nem bántam volna, ha már a házon kívül vannak.

— Ez a betegség olyanforma... — tépelődtem tovább. Egyszerre egy jó gondolatom akadt: — Ha meg akarom gyógyítani, föltétlenül meg kell nézmem a nyelvét.

— A fejedelem nyelvét? — kérdék bámulva.

— Igen, igen a nyelvét.

— Hát aztán te onnan le tudnád olvasni, hogy mi baj van benn a testben?

— Erre nem tartozom nektek felelni.

— No persze, én már értem a dolgot — mondá a miniszter. A fehér ember mindent más-ként lát, mint a fekete. De mivel te most nem jöhetsz a fejedelemhez és a fejedelem szintén nem jöhet hozzád, én meg az ő minisztere, vagyis helyettese vagyok, egészen mindegy hát ha az én nyelvetemet nézed meg vagy az övét — s a nélkül hogy várt volna csak egy pillanatig is, egész hosszában kinyújtotta elem a nyelvét.

Annyira meg voltam hatva, hogy néhány perczig várnom kellett, mig összeszedhetem ismét magamat. Elhalasztathatlan ügyeim miatt nem mehettem rögtön a fejedelemhez, tehát egy kibuvót kellett hamarjában találnom, hogy megszabadulhassak tőlük.

kifakadásokat. Egyszer csak dühösen fölkiáltott a főhadnagy:

— Ha az előbbi megjegyzésekre nem reagált, most ár nem adok neki elégtételt, ha megsértődött is!

Báró Fiáth Elemér erre odalépett a tisztok asztalához és bemutatta magát a főhadnagynak. Egyszersmind kijelentette, hogy a sértésekért igen is számot tart a lovagias elégteladásra. Megkérdezte a neveiket is. Erre a főhadnagy ráförmedt:

— Tanulja meg, hogy midőn cs. és kir. tisztokkal beszél, födetlen fölve álljon.

A báró erre azt felelte, hogy nyilvános helyiségben csak akkor veszi le kalapját, ha éppen kedve tartja és ezzel tudomása szerint nem követ el semmi illetlenséget.

A főhadnagy most ezen szavakkal: „Majd megmutatom én, hogy kell levenni a kalapot” a báró felé ütött, azon szándékkal, hogy a kalapot leüsse fejéről, de ez félrengrott és a kötekedő tisztet arczul ütötte oly erővel, hogy az végigvágódott a padlón. A másik tiszt, Ambrozic Viktor hadnagy ezt látva, a fogason függő kardjához sietett s azt kirántva, megtámadta a bárót, ki egy széklet ragadtott fel és azzal háritotta el a feléje mért vágásokat, miközben az ajtó felé hátrált. A megütt főhadnagy szintén föltápászkodott s az asztalnál levő nővel együtt a báróra rohant, ki védekezés közben a hadnagy kardja által fején könnyen megsebesült. Végre szerencsésen sikerült az ajtón kiugrania s oda szólt a vagdalódzó tiszteknek:

— En nem fogok dulakodni önökkel, hanem majd másképp intézzük el a dolgot.

Ezzel átsietett a perronon és fölngrott a kupéba, hol a főispán aludt. Ott elbeszélte az esetet, mire a főispán vele együtt bement az étterembe és a tiszteknek bemutatkozva, névjegyeiket kérte. Midőn eme

— Nyelvedről nem tudhatom, hogy mi baja van a fejedelemnek — mondtam végre — de adok majd egy orvosságot, a mely lehetőleg jót tesz majd neki.

Bementem a konyhámba, egy üveget megtöltöttem meleg vízzel, ráöntöttem egy kevés fekete kávé, hogy a szine megváltozzék, végül hogy nagyon keserű ne legyen, cukrot is tettem bele. Aztán gondosan betakartam újság papirosba és átadtam a miniszternek.

— Adjatok be ebből a fejedelemnek. néhány nap mulva majd én is ott leszek és utána nézek. A trónörökösét úgy látszik, nem igen elégitette ki ez az eljárás. Fájdalom, hogy én nem gondoltam a haldokló uralkodására, mert akkor valószínű, hogy gyanu támad bennem.

— A gyógyulásnak gyorsnak kell lennie — mondá a miniszter — mert a nép már ugy is türelmetlenkedik, hogy az öreg nem tesz semmit... (Ugy rémlik előttem, hogy valamelyik még azt is hozzá tette: Ha fejedelem, hát legyen fejedelem, kormányozzon!)

— Igaz, ugy van! kiabáltak valamennyien.

— Aztán hogyan adjuk neki az orvosságot? kérdé a miniszter.

— Mindenesetre nem szabad napnyugta előtt bevennie, aztán, közületek senki se legyen mellette, végül megjegyzem, mielőtt beadjátok neki előbb össze kell rázni.

— Összerázni? kérdezte a harmadig szerencsen, aki mind eddig hallgatott; ő volt a hadügyminiszter, egy valóságos óriás, acélizmokkal s olyan ábrázattal, mint egy bulldogg kutyaé.

— Igen, jól összerázni, különben nagyon keserű lesz.

— No azt én majd magamra vállalom —

kivánságának azok eleget tettek, fiával együtt eltávoztak és még a legközelebb induló éjszakai vonattal mindketten hazatartak Székesfejérvárra.

Másnap báró *Fiáth Péter* főispán áthajtatott *Pátkára Tallián Vilmos* nagybirtokoshoz, kit fölkerített, hogy fiának az ügy elintézésénél segédkezzen. Tallián készséggel el fogadta a megbízást és együtt jöttek be Fejérvárra, hol a főispán második segédül gróf *Festetics Bennó* kérte fel és még ugyanazon napon, tegnap délután a fél három órai vonattal dr. *Palánszky Miklós* városi kórházi orvos kíséretében Komáromba érkeztek, hol mindkét tisztet provokálták. *Ambrozic* hadnagy úgy igazította el az ügy rávonatközvetítését, hogy kijelentette, miszerint ő csupán megtámadott bajtársa segítségére ment. A báró segédei ezen magyarázatot elfogadták, a *Heidler* főhadnagy részéről az ezredes által kirendelt két kapitánynyal azonban kardpárbajban állapodtak meg, nyak- és csuklóbandázsszal, végkimerülésig. A mérkőzés ugyancsak tegnap délután történt meg az új-szónyi katonai lakotya tisztai étkezőjében.

A felek hevesen csaptak össze, de az első vágások után azonnal tisztában voltak vele, hogy egyformán kitűnő erővel állnak szemben. A viaskodás teljes háromnegyed óráig tartott. Közben kétszer tartottak néhány percnyi pihenőt. A főhadnagy jobb karján már három sebtől vérzett, a fiatal bárónak ellenben semmi baja sem esett ugyan, de az alig husz éves ifjút athléta természetű ellenfelének kardjára mért erős ütése annyira kifárasztották, hogy már hanyatlani kezdett. Erre a segédek a párbajt becsümtették. A felek kezét fogták és fölöltözködve még jó félóraig együtt maradtak az étteremben, hol a segédek, vala-

felel döngő hangon és olyan erélylyel, a mely nem engedett semmi kétséget.

Gyorsan eltávoztak, de már másnap este legnagyobb csodálkozásra ismét betoppantak.

— Itt az ajándék — mondá a trónörökös és egy kecskét tuszkolt elém.

— Örvendez velünk és az egész faluval.
— Hogyan? hát használt az orvosság? —
kérdelem — nem csekély bizalmatlansággal.
— Nem is kellett neki meginnia.
— Mond csak, miként csináltátok?

— Ugy tettük, a mint megparancsoltad. Mikor a nap lement, a hadügyminiszter bejelentette hogy meg kell őt ráznia, meg is fogta, meg is rázta úgy hogy rövidre rá meghalt. Egyet, kettőt szusszant még, de aztán elcsendesedett.

— Tehát meghalt?
— De meg ám! kiáltá a trónörökös nagy örvendezéssel. Aztán csak látnád, hogy a nép milyen boldog, alig tudják, mit tegyenek az örömtől. Holnap lesz a temetés, csak te is gyere el. Az egész falu téged ünnepel majd, hiszen neked köszönhetjük a dolognak ezt a szerencsés kimenetelét.

Ez volt tehát az én első jelentős orvosi sikerem! Elhíhetni bárki, hogy nem vagyok rá büszke. De hála Istennek! mint hírhirdetés is elértem sikeremet: a szegény tejedelem lelke nem ment bűnökkel terheltlen a másvilágra. Ugyanis az érdemes bizalmi férfiak mellé egy ügyes keresztény néger ifjút adtam s megbíztam, hogy nézzen utána a szegény öregnek, oktassa s ha szükséges, keresztelje is meg. Az én négerem nem érkezett ugyan meg pontosan a temetés miatt, de hát én nem haragudhattam rá, mert kötelességét pontosan teljesítette s alig hogy ezzel végeztem, a többieknek gondjuk volt rá, hogy azt a kis életet, a mely még bennszorult, kirázzák belőle.

mint a főispán társaságában barátságosan elbeszélgették.

Ma délelőtt érkezett vissza a főispán, az ifju báró, valamint a segédek és dr. *Palánszky Miklós* Székesfejérvárra, hol a tüzpórátt oly vitézül kiállott ifju alig győzte fogadni a gratulációkat. Tekintettel ama körülményre, hogy a felek a legszívélyesebben váltak el egymástól, alig hisszük, hogy az ügynek a katonai vagy más hatóság előtt, egyéb megtorlás végett, folytatása legyen. A kötekedni szerető tiszturak mindenesetre okulhattak belőle, nekünk azonban ez nagyon gyöngye vigasztalás. A hasonló esetek ismétlődésétől tartva, nem is lehetünk megnyugodva mindazideig, míg az Angliában divó szokást nálunk is be nem hozzák, hogy t. i. a katonatisztek szolgálaton kívül kardot nem viselhetnek.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Dr. *Steiner Fülöp* megyés püspök tegnap *Streit* Ferenc szentszéki jegyző kíséretében nyári tartózkodásra *Teésre* utazott.

— **József kir. herceg és az öreg intéző.** Valahányszor *József kir. herceg* az országban valahova ellátogat, halomszámra teremnek a megörökíteni való epizódok, melyek mind áldott jó szívről, gondolkozásának nemességéről tesznek tanúságot. Egy ilyen kedves epizód történt vasárnap az aradmegyei dohányosi pusztán, a hol *Szkála István*, a kir. hercegi uradalom nyugalmazott tisztartója jubileumát ülte. A kir. herceg aki valóságos atyai szeretettel van alkalmazottjai iránt, nem mulasztotta el az alkalmat, hogy hű öreg tisztjét ki ne tüntesse látogatásával. A jubileumi napon ő is megjelent fényes kíséretével a dohányosi pusztán, s végig hallgatta az istentiszteletet, a melyen *Oltványi Pál* prépost celebrált. Mise után lakoma volt egy óriási tölgyfa alatt. A lakomán részt vett *József kir. herceg* is, ki a következő szavakkal üdvözölte a jubiláns tisztartót:

— Jó öreg gazdám! Ötven hosszú éven, egész életeden át szolgáltál engemet hűséggel és becsületességgel. Látod, én nem feledkeztem meg e napról, eljöttem, hogy ezt neked megmondjam.

A kir. herceg az egész napot a dohányosi pusztán töltötte. Részt vett még a vacsorán is, a melyen megint felköszöntötte öreg tisztartóját. Ez alkalommal megemlékezett a honvédségről is, a többi közt így szólva:

— Ismerem a magyarokat, ismerem a honvédséget. Nekem a király parancsol, én a honvédeknek s ha Isten velünk, a dicsőség a miénk lesz.

— **Honvédeink gyakorlata.** A székefejérvárt állomásozó két honvéd zászlóalj holnap Veszprémben megy, hol a nyári gyakorlatok fognak tartatni. Honvédeink holnap reggel 6 órakor gyülekeznek a megyeház téren, onnan ima után indulnak. Két napi menetelés után érkeznek Veszprémben, honnan augusztus 4-én jönnek vissza Székesfejérvárra.

— **Tanítók kandidálása.** A felsővárosi ezredévi iskolánál tudvalevőleg három tanítói és egy kézimunkatanítónői állás szerveztetett. A kandidáló bizottság ma tartott ülésében a tanítói állásokra a huszonkilenc pályázó közül első helyen *Mészáros Gyulát*, Sobusek Jánost és *Schwabik Ferenczet*; második helyen *Teleki Sándort*, *Szabady Gézá*t és *Kovács Jánost*; harmadik helyen *Tálos Józsefet*, *Varga Ferenczet* és *Ottinger Jánost*; végre negyedik helyen *Skerlán Gyulát*, *Medgyesi Józsefet* és *Kiss Im-*

rét. — a kézimunkatanítónői állásra pedig *Schulmann Ferenczné*, *Aranyosi Gizellát* I-ös, *Farkas Margitot* II-ik, végül *Ebner Ilonát* III. helyen jelölte.

— **A katasztrófa után.** A törmelékek eltakarításán erősen dolgoznak. Mintegy negyven munkás foglalokzik a pincze kihányásával, közülök nyolcz éjjel is folytatja a munkát fátylak mellett. Mint említettük, kedden este hat órakor találták meg a szakácsné hullarészzeit a negyedik pinczerekészben, mely közvetlen a cselédszoba irányában van. A fej, úgy látszik, teljesen elpusztult, ugyszintén a végtagok is, csupán a törzs és a belsőrészek némi maradványa került elő, az is a folyton bűzölgő romok gözétől átmedvesült állapotban. Borzasztó látvány volt, mikor a munkások a fekete sárhoz hasonló testrészeket, melyek között itt-ott egy darab bordacsont sárgállott, vakoló kanállal merték egy edénybe.

A szerencsétlen asszony egy pusztult el, hogy midőn az emeleten levő cselédszobába visszafutott, hogy ruhaneműit és takarékpénztári könyvét megmentse, a már égő helyiségben bennszorult. Míg a ruháit keresgelte, az ablak és az ajtó farészei tüzet fogtak, hogy arra már nem menekülhetett. Midőn a lángok a szobába hatoltak, a vaságyra borulva várta a halált és azzal együtt hullott alá a pinczébe, a hol a szintén leszakadt padlózat maga alá temette.

A még hátralevő három pinczerekész kihányása igen lassan megy, mert az omladékok alatt még folyton ég a sok kenőes, gyufa és egyéb áru, mely rettenetes bűzt terjeszt, hogy alig tudnak dolgozni a fájó levegőben. A tegnap este kerekedett szél annyira felszította a törmelék réteg alatt levő zsararokot, hogy a nagy gyufabalmaz lángra kapott. A leégett épület alsó szomszédságában levő *Grosz-féle* üveg kereskedésben erősen érezhető volt az égés büze, mert a füst még a ház alapjának kövei közt is áthatolt. A negyedik pinczerekészben tegnap este ásás közben két nagy vitriollal telt kökorsóra akadtak, melyek csodálatosképpen sértetlen állapotban voltak. Borzasztó arra csak gondolni is, mi történt volna, ha ez a nagy mennyiségű vitriol felrobban. A pinczékben dolgozó munkások menthetetlenül elpusztultak volna. Azért tudva, hogy a veszedelmes folyadék ott van, igen ovatosan dolgoztak. Fecskekedezni sem mertek, mert ha a víz hozzáér, azonnal explodál. A bolt alatt levő pinczerekészben pedig nagy mennyiségű ásványvizet és borszeszt találtak. Kiseb-nagyobb mennyiségben, szinte sértetlenül a bontnyílást szintén deszkákkal zárták el, hogy a folyton odacsoportosult néptömege a napszámosokat munkájukban ne háborgassa.

Reinitz Lipót és *Lesztár János* állapota már annyira javult, hogy a hatóság részéről mindkettőjüket kihallgathatták.

Tegnap este 7 1/2 óra tájban már nagyon gyanusnak találták a *Grosz-féle* üzletben az égés bűzét. *Grosz József* az üzlet tulajdonosát áthívatva a szomszédságban levő *Kern* építómestert, ki a katasztrófa színhelyén a munkálatokat vezeti, de az azt mondta, hogy nincs mitől tartani. *Grósz* azonban nyugtalanította a dolog, és jelentést tett *Simon Sándor* tűzoltó alparancsnoknak, ki a gyanus helyet megvizsgálta. Mikor a bolt mögött levő raktárhelyiségben a falhoz állított árukkal telt ládákat félrevonszolták, látható lett, hogy a helyiséget a *Reinitz-féle* telekeltől elválasztó vályog fal a padlózatától föl egészen a plafondig meg van repedve, s a repedésen erősen tudál az a füst a szomszédos pinczerekészbe s az egyik láda már meg is pörkölődött. A fal tövében pedig egy jókora nyílás tátongott. Azonnal kőművest hívtak, ki a nyílást bevakolta s így a veszedelem egyelőre elmult. Mindazonáltal úgy *Grósz*, valamint a segédek hajnali négy óráig virrasztottak a boltban.

Özv. Pécsi Lajosné maradványait ma délután 4 órakor temették a kórház halottas kamarájából a *Feltámadásról* nevezett temetőbe. A gyászszertartást *Szalay József* felsővárosi káplán végezte. A temetés költségeire *Reinitz Lipót* 15 frtot adott, melyből az egész költség kikerült.

A romoknál az utolsó pinczerekesz átvizsgálásával ma estig valószínűleg készen lesznek. A munka lassan megy, mert a sok mindenféle anyag még egyre ég. Ma délután azon helyből hol a szakácsné hullájának maradványait találták, mintegy 3 méternyire egy félig megszenesedett koponyát találtak. Dr. Bierbauer Viktor főorvos véleménye szerint ez a fiúé. Az apa, ki a katasztrófát követő naptól állandóan itt tartózkodik s könnyes szemekkel kíséri a szomorú munkát, szintén ott volt, mikor a koponya előkerült. Még a nap-számos emberek is megilletődtek, mikor a kisebb fiával zokogva nézte azt a darab fekete csontot, a mi gyermekéből megmaradt. Ha a többi részeket nem sikerül megtalálni, majd ezt viszik magukkal *Déghe*, hogy ott eltemessék...

Az aratás és a fegyvergyakorlatok. A földmivvelésügyi miniszter értesítése szerint a cs. és kir. közös hadügyminiszter a honvédelmi m. kir. miniszter megkeresése folytán akként intézkedett, hogy a Magyarországon állomásozó csapattesteknél a tartalékosok és póttartalékosok idei őszi fegyvergyakorlati csak augusztus hó közepén fognak kezdődni s egyúttal az összes magyarországi hadtestparancsnokságoknak megtagya, hogy az aratás ideje alatt a fegyvergyakorlatra kötelees póttartalékosok és tartalékosok ezentul a mezei munkások sorából bejné hivassanak: ha pedig a mezei munkával foglalkozó nem teljesen állományu legénységnek behívása mindazonáltal elkerülhetetlenül szükségesé válnék, ezeknek a fegyvergyakorlatok alóli felmentése iránt benyújtandó indokolt kérvényei mindannyiszor kellőleg figyelembe vétnesnek.

Fináncz a bográcóban. A gyöngébb idegetű közönség megnyugtására sietünk kijelenteni, hogy az eset nem tragikus és nem is fogják holnap lepingálva látni a budapesti képes újságok czimlapjain a trafikok kirakataiban. Mulatságosnak azonban elég mulatságos sőt példátlan a maga nemében, mert eddigelé legfőllebb a zsákba szorult finánczról tudott a krónika. Ugy történt pedig a dolog, hogy a minap este eme derék gárda egyik tagja kissé mélyebben talált nézni a pohár fenekére, a miből egész természetesen az következett, hogy nem találta meg a hazavezető utat. Ingadozva bandukolt a belvárosi utcákon, mignem a kaposat emberék órangyala a városház elé kalauzolta. Itt habozás nélkül benyitott és csodálatosképpen észrevétlenül jutott az udvarba. Hogy ott mit csinált, azt maga a kulcsos sem tudja egész bizonyosan, a ki hajnali négy óra tájban kitekintett, hogy egy kissé körülnézzen az udvaron. Ő csak azt látta, hogy a fal mellé helyezett aszfaltfőző bográcsba valami emberforma alak éppen akkor fordult a másik oldalára. A kulcsosok tudvalevőleg bátor emberek és Zalka bátyánk sem képezett kivételt, hát odament, hogy a rejtelmes pihenővel megismerkedjék, de mikor a bogrács fenekére tekintett, még az ő bátor szíve is megdöbönt. Az első pillanatban azt hitte, hogy valami száműzött ördög tanýázik ottan és már be akart futni a szentelt barkáért, azonban a hogy a szemét megtörülte, nyilvánvaló lett előtte, hogy ennek az ördögnek szarv helyett zsinóros sapka díszíti a fejét Megyőző ékesszólásával végre sikerült felkeltőntenie a koromszerű alakba, ki aztán nagynchezen kívánczorgott, a bográcsból és csak ekkor tűnt elő teljes finánczi mivoltában. Az aszfalt maradvány és a korom azonban annyira szelgálatképtelenné csufította, hogy csak egy félórai erőlyes mosás után lehetett a fehérbőrű társadalomnak visszaadni. Mindéből pedig az a tanulság, hogy a berugott ember csak a végső szükségben menjen a városházára éjjeli szállást keresni.

A lipiki gyermek gyógyintézetben még néhány *földias* hely görvélýkóros, luetikus, angolkóros, vagy vérszegény gyermekek által töltendő be. Felkérnek ennéltogva azok a szülők, gyámok, intézeti, alapítványi vagy egyesületi igazgatóságok, a kik gyermekeik, illetve gyámoltjaik részére a lipiki gyógyhasználatot biztosítani óhajtják, hogy ajánlataikkal vagy közvetlenül a *Sanctorium Lipik* igazgató-ságához, vagy pedig Bud. pesten dr. Radó Lipót urhoz fordulni sziveskedjenek, a ki naponkint 2-4 óra között szóval is ad bővebb felvilágosítást. A *földias* helyeken elhelyezett gyermekek ingyenes orvosi kezelésben, ápolásban és felügyeletben részesülnek. Csak a fürdő- és

forráshasználat, az étkezés és a szolgásemély-zet díjazásával egybekötött kiadás és a lakbér térítendő meg az intézetnek, a mely csak abból a czélből létesült, hogy a szegénysorú gyermekek gyámoltásával foglalkozó hatósági és társadalmi tényezőknek gyámoltjaik gyógyítását lehetővé tegye. A mennyiben jótékony alapítványok, adományok vagy járulékok ezt lehetővé teszik, legközelebb teljesen ingyenes helyek is fognak betöltés alá kerülni.

A telefon hálózat előfizetői sorába legújabbán *Basch Adolf* felsőkirálysor 12. szám alatti lakos is belépett. Bekapcsolási szám 78.

Sértésvész. A *Pusztá-Egres* községhez tartozó *Almajor* és *Őrs* pusztáon a sértésvész föllépett. A *Tacs* községhez tartozó *Belmajor* pusztán pedig — mint hivatalosan jelentik a sértésvész megszűnt.

Ítélet. A székesfejérvári törvérszék tudvalevőleg még az 1897. év december havában hozott ítéletet a „*Ferencz József*” nönevelde pénztárát hamis kötelezvény által megkárosított sárkereszturi lakosok ügyében, kik közül *Habi Jánost* és *Molnár Jánosét* 3-3 évi fegyházra, *Borsa Imrét* pedig 1 évi börtönré ítélte. Ezen ítéletet a kir. tábla megváltoztatta, a mennyiben a két elsőrendű vádlott büntetését 2-2 évi börtönré szállította le, melyet most a Kuria is helybenhagyott.

KÖZGAZDASÁG.

*** Szőlő (gyümölcs) kiállítás Szegeden.** A szegedi országos gazdasági kiállítás keretében szeptember 3-10. szőlőkiállítás is lesz rendezve. Felkérnek mindazok, akik a kiállításon résztvenni óhajtanak, hogy bejelentéseiket legkésőbb *augusztus 1-ig* tegyék meg, mert későbbi jelentkezés nem lesz figyelembe vehető. Kívánatos, hogy minden vidékről főleg azon borfajok válogatott példányai küldessenek be, melyek az illető vidék borjellegét hivatják képviselni, azonkívül pedig a legjobban bevált csemegefajok. A kiállítás ideje egy kissé korai lévén egyes szőlőfajokból ilyenkor még teljesen érett példányok nem találhatók. Ez esetben persze félig érett fűrtöket is lehet beküldeni, ha azok máskülönbén a forma, nagyság és fajtisztaság kellékeinek megfelelőnek. A legfontosabb, hogy minden faj a helyes ampelog-

70-39.

rafiain elnevezéssel jelöltessék meg. A szőlőkiállításon a részvételi díj *50 krajczár*, azonkívül minden külön faj után még *20-20 krajczár*. Minden fajtából legalább 4-5 fűrtöt kell beküldeni, melyek a fűrtnyélre kötött czédulával jelölendők meg. Azonkívül minden fajtához tanácsos egy nagyobb — keménypapiros — czédulát készíteni, mely a szőlőfajt és a kiállító nevét, az egész gyűjteményhez pedig egy még nagyobb táblácskát, mely a kiállító nevét és a szőlő helyét jelöli meg. Bővebb felvilágosítást és bejelentő ivatek *Drucker Jenő* csoportbiztosnál lehet szerezni (Budapest, Köztelek).

+ Mönlovak bevásárlása. A földmivvelésügyi miniszter föl hívja mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában három és féltövet betöltött, de a nyolczadik évet még meg nem haladt kornú ménlő van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak kitüntetésével, hogy a ménlő mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztában áll, továbbá az eladási árt is, a földmivvelésügyi miniszteriumhoz (50 kros bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb folyó évi augusztus hó 10-ig jelentésük be. Az eladandó ménnek a bejelentések mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest, egy a mint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megszemléltetni és a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni. 165 czentiméternél alacsonyabb ménnek tekintettel a méntelepekben már meglévő anyagra, nem vásároltatnak, kivéve, ha az egyed kiténi minősége a megszerzést kívánatosá teszi. A megvásárolt ménnek vételára csak 1900. évi január hó első felében fog azon m. kir. adóhivatalnál kifizetett, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

Gabonaárak.

— 1899. június. 24. —

Buza	9.20-9.40.
Rozs	6.80-7
Árpa	5.40-6.30.
Zab	6.00-6.30.
Kukoricza	5.40-

Felölő szerkesztő: *Chay Antal.*

PFINN JÓZSEF Alapított 1858 ban.

Telep: Palotai-utca 23. **„CONCORDIA“**

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Süngöy-czim: **CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR** Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas” szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdíszesebb temetések elvállaltatnak.

✓ *hullák* szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. *****

✓ *vidéki* megrendelések távirat utján is elintéztetnek.

✓ **! Sírkoszorúk !** ✓

Nyomatott Számmal Imrénál, Székesfejérvárott.